

4V-hanke
Välitä, Vaikuta, Viihdy, Voi hyvin

HYVÄ KÄYTÄNTÖ

EKOTEKOKILPAILU

Avainsanat: osallisuus, yhteisöllisyys, koulu, päivähoito, kunnat, toimintavinkki, energian ja veden säästö, jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys, kestävä elämäntapa, motivointi

Kenelle: kunnille, kouluille, päiväkodeille

Tavoite

Ekotekokilpailun tavoitteena on muuttaa kunnan toimijoiden ja asukkaiden toimintatapoja ympäristöä säästäväksi.

Hyvä käytäntö pähkinäkuoressa

Kilpailun järjestää kunta, joka haastaa kilpailuun kaikki kunnan päiväkodit, koulut ja oppilaitokset. Osallistuminen on kuitenkin vapaaehtoista. Teemaksi voidaan valita esimerkiksi energiansäästö. Tällöin kouluisäntä tai huoltomies seuraa sähkönkulutusta kilpailun aikana. Koulujen ja päiväkotien osallistujien on kirjattava osallistumisen tavat ja sähköä säästävät ideat ekotekopäiväkirjaan, joka on yksi kilpailun kriteereistä. Kunnan nimeämä palkintoraati palkitsee kilpailun voittajat rahallisella palkinnolla, maineella ja kunnialla. Kouluissa ja päiväkodeissa opitut ympäristöä säästävät toimintatavat juurtuvat yhteisön arkeen.

Toteuttaminen

- Kilpailun järjestävä työryhmä valitsee kilpailun teeman ja kohderyhmän.
- Työryhmä luo kilpailulle säännöt (esim. osallistumiskriteerit, kilpailuaika, palkintoraati, arviointikriteerit, palkinnot).
- Työryhmä lähettää osallistumiskutsut kohdennetusti suoraan kohdetahoille (esim. rehtoreille, oppilaskuntien puheenjohtajille ja päiväkodinjohtajille) hyvissä ajoin.
- Kilpailun koordinaattori toimii kilpailuaikana osallistujien tukena.
- Kilpailuajan jälkeen palkintoraati ja kunta palkitsevat osallistujat ja tuloksista tiedotetaan.
- Osallistujia kannustetaan jatkamaan ympäristöä säästävällä tavalla!

Resurssit

Kilpailun järjestäminen vaatii aikaa ja rahaa, mutta se voi tuoda kullannarvoisia innovaatioita esimerkiksi energian ja rahan säästämiseen ja auttaa siten hiilidioksidipäästöjen vähentämisessä. Kilpailun organisoijien tulee varata riittävästi työaikaa erityisesti kilpailua käynnistettäessä ja loppuvaiheessa. Työaikaa kuluu myös kouluisänniltä ja päiväkodin huoltomiehiltä, joiden tehtävä on tarkistaa esimerkiksi sähkömittarin lukema tai arvioida syntyneen jätteen määrä. Rahaa on varattava myös palkintoihin ja muihin kuluihin.

EKOTEKOKILPAILU

Kokemuksia

Vantaan kaupungin sivistystoimi järjesti Ekotekokilpailun 1.10.2009–30.4.2010. Kilpailu on tarkoitus järjestää jatkossa vuosittain vaihtuvalla temalla. Idea syntyi, kun sivistystoimessa pohdittiin, miten voitaisiin kannustaa vantaalaisia kouluja ja päiväkoteja kestävän kehityksen toimintaan. Kilpailun teemaksi valittiin sähkönsäästö, koska se on selkeästi mitattavissa ja voi tuoda merkittäviä säästöjä ja innovaatioita. Kilpailussa tärkeää oli positiivinen haaste ja vapaaehtoisuus.

Kilpailussa oli kaksi sarjaa: päiväkodit sekä koulut ja oppilaitokset. Kilpailua mainostettiin edellisenä keväänä huhti–toukokuussa suoraan kouluille lähettämällä kirjeet niin oppilaskunnille kuin opettajille. Kilpailuun ilmoittautuminen päättyi toukokuun lopussa. Syyskuussa osallistujille järjestettiin infotilaisuus, jossa käytiin läpi kilpailun periaatteet. Kilpailuaikaa oli puoli vuotta, koska kilpailun käynnistämiseen meni aikaa ja tulokset piti julkaista ennen kouluvuoden päättymistä vielä samana lukuvuonna. Muuten vuosi olisi ollut parempi kilpailuaika.

Kaupungin johdon sitoutuminen kilpailuun oli tärkeää. Palkintoraadissa oli mukana kaupunginvaltuuston jäseniä. Kaupunki palkitsi kummankin sarjan kolme parasta rahapalkinnolla ja lisäksi kaksi kummastakin sarjasta kunniamaininnalla. Voittajan valitsi iso, demokraattinen ryhmä. Kilpailun arvosteluun vaikutti sähkönkulutuksen vähenemä, konkreettiset ideat energiansäästöön sekä Ekoteko-päiväkirjan sisältö ja prosessin kulku. Päiväkirja osoittautui käytännössä tärkeäksi arvioinnin työvälineeksi. Useamman henkilön, esimerkiksi yhden luokan opettajineen tuli osallistua päiväkirjan täyttämiseen. Olennaista oli dokumentoida oppilaiden ja lasten osallistuminen, joten päiväkirjan pitäjien tuli kirjoittaa ylös aina kuka/ketkä olivat kirjoittaneet.

Kilpailu ratkesi toukokuussa, jolloin järjestettiin palkitsemistilaisuus kaupunginvaltuuston kokouksen yhteydessä. Paikalle kutsuttiin myös lehdistö. Kilpailun tavoitteet saavutettiin erinomaisesti. Vantaan kaupunki sai liudan hienoja pysyviä ideoita ja toimintatapoja säästää energiaa ja kilpailu loi hyvää yhteishenkeä kouluissa ja päiväkodeissa, joissa oli monesti koko yhteisö täysillä mukana tavoitteiden saavuttamisessa ja ekotekopäiväkirjan täyttämässä. Päiväkirjoista välittyi positiivinen tunnelma. Tulokset yllättivät Tilakeskusta ja kaupungin johtoa myöten – mikä summa säästysisikään jos kaikki toimisivat energiaa säästään. Vaikka kyseessä ovat pienet teot, jotka eivät vaadi isoja ponnistuksia, säästynyt summa oli huomattava: yhteensä säästöä syntyi 53 000 e. Kaupunginjohtajan ideasta kilpailua aiotaan kokeilla myös muilla aloilla.

Hyödyt kestävän kehityksen kannalta

Kilpailuun osallistuvat tahot säästävät suoraan ja välillisesti energiaa ja luonnonvaroja. Yhteinen haaste ja tavoite luovat yhteisöllisyyttä ja hyvää henkeä. Kaikki saavat osallistua!

Yhteystiedot

Vantaan sivistystoimi, varhaiskasvatuksen asiantuntija Teea Markkula